

КУРСОВА РАБОТА ПО ПРИЛОЖНА МАТЕМАТИКА И СТАТИСТИКА

Решенията се подготвят задължително в ръкописен вид и се поднасят за проверка при заверка на семестъра и по време на изпита. След представяне на курсовата работа се провежда събеседване върху решенията на задачите.

Курсовата работа се приема за успешна, когато обучаемият умее да обяснява основните идеи на представените решения.

ЛИНЕЙНА АЛГЕБРА И АНАЛИТИЧНА ГЕОМЕТРИЯ

Задача 1.

а) Решете уравнението $z^6 = 1 + i\sqrt{3}$.

б) Намерете частното и остатъка от делението на полинома

$$f(x) = x^7 - 3x^5 + x^4 - 2x^3 + 3x - 2$$

с полинома $g(x) = x^2 + x + 1$.

Задача 2.

а) Пресметнете детерминантата

$$\begin{vmatrix} 8 & 7 & 2 & 10 \\ -8 & 2 & 7 & 10 \\ 4 & 4 & 4 & 5 \\ 0 & 4 & -3 & 2 \end{vmatrix}.$$

б) Решете уравнението

$$\begin{vmatrix} 3 & x & -x \\ 2 & -1 & 3 \\ x+10 & 1 & 1 \end{vmatrix} = 0.$$

Задача 3.

а) Намерете обратната матрица A^{-1} , където

$$A = \begin{pmatrix} 3 & 3 & -4 & -3 \\ 0 & 6 & 1 & 1 \\ 5 & 4 & 2 & 1 \\ 2 & 3 & 3 & 2 \end{pmatrix}.$$

б) Решете системата посредством формулите на Крамер

$$x_1 + x_2 + x_3 + x_4 = 2$$

$$x_1 + x_2 - x_3 - x_4 = -1$$

$$x_1 - x_2 = 3$$

$$x_3 - x_4 = 1$$

в) Решете матричното уравнение

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & -3 \\ 3 & 2 & -4 \\ 2 & -1 & 0 \end{pmatrix} X = \begin{pmatrix} 1 & -3 & 0 \\ 10 & 2 & 7 \\ 10 & 7 & 8 \end{pmatrix}.$$

г) Решете матричното уравнение

$$X \begin{pmatrix} 5 & 3 & 1 \\ 1 & -3 & -2 \\ -5 & 2 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -5 & 9 & 0 \\ -8 & 3 & 1 \end{pmatrix}.$$

Задача 4.

а) Намерете ранга на матрицата

$$A = \begin{pmatrix} 2 & -1 & 3 & -2 & 4 \\ 2 & -2 & 5 & 1 & 7 \\ 4 & -3 & 8 & -1 & 11 \end{pmatrix}.$$

б) Намерете общото решение на системата

$$x_1 + x_2 + 3x_3 - 2x_4 + 3x_5 = 1$$

$$2x_1 + 2x_2 + 4x_3 - x_4 + 3x_5 = 2$$

$$3x_1 + 3x_2 + 5x_3 - 2x_4 + 3x_5 = 1$$

в) Намерете фундаментална система от решения и общото решение на системата

$$3x_1 + x_2 - 8x_3 + 2x_4 + x_5 = 0$$

$$2x_1 - 2x_2 - 3x_3 - 7x_4 + 2x_5 = 0$$

Задача 5. Намерете собствените числа и съответни собствени вектори за матрицата

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & -3 \\ 3 & 2 & -4 \\ 2 & -1 & 0 \end{pmatrix}.$$

Задача 6. Нека $\vec{a} = 2\vec{i} + 3\vec{j} - \vec{k}$, $\vec{b} = \vec{i} - 2\vec{j} + 3\vec{k}$ и $\vec{c} = 3\vec{i} + \vec{j} - 2\vec{k}$.

а) Намерете скаларното произведение $\vec{a}\vec{b}$.

б) Намерете векторното произведение $\vec{b} \times \vec{c}$.

в) Намерете смесеното произведение $(\vec{a}, \vec{b}, \vec{c})$.

г) Намерете лицето на триъгълника с върхове $M_1(1,1,1)$, $M_2(-1,2,0)$ и $M_3(2,4,1)$.

д) Намерете обема на тетраедър с върхове $M_1(1,-1,2)$, $M_2(0,-1,0)$, $M_3(2,-2,1)$ и $M_4(1,1,-3)$.

Задача 7. Напишете общото, каноничното и параметричното уравнение на следните равнинни прави.

а) Права g през точката $M_0(-1,2) \in g$ и нормален вектор $\vec{N}(2,2) \perp g$.

б) Права g през точката $M_0(1,1) \in g$ и направляващ вектор $\vec{a}(0,-1) \parallel g$.

в) Права g през точките $M_1(2,-1) \in g$ и $M_2(1,3) \in g$.

Задача 8. Намерете общото и параметричното уравнение на следните равнинни.

а) Равнина α през точката $M_0(1,2,-1) \in \alpha$ с нормален вектор $\vec{N}(2,0,-1) \perp \alpha$.

б) Равнина α през точката $M_0(1,1,1)$, успоредна на векторите $\vec{a}(0,1,2) \parallel \alpha$ и $\vec{b}(-1,0,1) \parallel \alpha$.

в) Равнина α през трите точки $M_1(1,2,0) \in \alpha$, $M_2(2,1,1) \in \alpha$ и $M_3(3,0,1) \in \alpha$.

Задача 9. Напишете каноничното и параметричното уравнение на следните пространствени прави.

а) Права g , получена от сечението на равнините

$$\alpha: 2x - y + 2z - 3 = 0 \text{ и } \beta: x + 2y - z - 1 = 0.$$

б) Права g през точката $M_0(2,0,-3) \in g$ с направляващ вектор $\vec{a}(2,-3,5) \parallel g$.

в) Права g през двете точки $M_1(1, -2, 1) \in g$ и $M_2(3, 1, -1) \in g$.

Задача 10. Напишете уравнението на оста на правите

$$g_1: \frac{x-6}{3} = \frac{y-3}{-2} = \frac{z+3}{4} \text{ и } g_2: \frac{x+1}{3} = \frac{y+7}{-3} = \frac{z-4}{8}$$

и намерете разстоянието между g_1 и g_2 .

МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗ

Задача 11. Намерете производните на следните функции.

а) $y = \frac{2x}{x^2 - 1}$

б) $y = \frac{1+x-x^2}{1-x+x^2}$

в) $y = \sqrt[3]{\frac{1-x^3}{1+x^3}}$

г) $y = \sqrt{x+1} - \ln(x - \sqrt{x^2 - \sin x})$

д) $y = x \arcsin \sqrt{\frac{x}{x+1}} + \operatorname{arctg} \sqrt{x} - \sqrt{x}$

е) $y = \frac{\arcsin x}{\sqrt{1-x^2}} + \frac{1}{2} \ln \frac{1-x}{1+x}$

Задача 12. Изследвайте функциите (дефиниционна област, интервали на монотонност, екстремуми, асимптоти) и начертайте графиките.

а) $y = \frac{x}{x^2 + 1}$

б) $y = \frac{x^2}{x-1}$

в) $y = \frac{x^3}{x^2 - 1}$

Задача 13. Намерете границите

а) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x - x}{x^3}$

б) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos x - 1}{x^2}$

в) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - 1 - x}{x^2}$

Задача 14. Намерете следните неопределени интеграли

а) $\int (2 - 3x + \cos 2x - x^4) dx$

б) $\int \frac{x}{x+3} dx$

в) $\int x e^{x^2} dx$

г) $\int \frac{\arccos x}{\sqrt{1-x^2}} dx$

д) $\int \sqrt[3]{2x-7} dx$

$$\text{е) } \int \frac{dx}{\sqrt{x-5}}$$

$$\text{ж) } \int x \ln x dx$$

$$\text{з) } \int x^2 (e^x - \cos x) dx$$

$$\text{и) } \int \frac{dx}{(1+x^2)^2}$$

$$\text{й) } \int e^x \cos x dx$$

$$\text{к) } \int \frac{x+1}{x^2+x+1} dx$$

$$\text{л) } \int \frac{dx}{\sqrt{x-x^2}}$$

$$\text{м) } \int \frac{2x+3}{(x-2)(x+3)} dx$$

$$\text{н) } \int \frac{x^2+1}{(x+1)^2(x-1)} dx$$

$$\text{о) } \int \frac{dx}{2+\sqrt{x}}$$

$$\text{п) } \int \frac{1-\sqrt{x+1}}{1+\sqrt{x+1}} dx$$

$$\text{р) } \int \sqrt{x^2+1} dx$$

$$\text{с) } \int \frac{dx}{\cos^3 x}$$

$$\text{т) } \int \frac{dx}{2 \sin x - \cos x + 5}$$

$$\text{у) } \int \frac{\sin x \cos x}{1 + \sin^4 x} dx$$

Задача 15. Решете следните определени интеграли

$$\text{а) } \int_0^{\pi} x \sin x dx$$

$$\text{б) } \int_0^{\pi/2} \frac{dx}{3+2 \cos x}$$

$$\text{в) } \int_4^9 \frac{dx}{1+\sqrt{x}}$$

Задача 16. Определете дефиниционното множество на следните функции:

$$\text{а) } u = \sqrt{1-x^2-y^2}$$

$$\text{б) } u = \ln(x-y)$$

$$\text{в) } u = \arccos \frac{x}{\sqrt{x^2+y^2}}$$

Задача 17. Намерете частните производни от първи и втори ред на функциите:

а) $u = x^4 + y^4 - 2x^2y^2$

б) $u = \operatorname{tg} \frac{x^2}{y}$

Задача 18. Намерете допирателната равнина и нормалния вектор към повърхнината:

а) $z = x^2 + y^2$ в точката $M_0(1,2,5)$.

б) $x^2 + y^2 + z^2 = 169$ в точката $M_0(3,4,12)$.

Задача 19. Разложете в ред на Тейлър функцията $f(x, y, z) = x^3 + y^3 + z^3 - 3xyz$ в околност на точката $M_0(1,1,1)$.

Задача 20. Намерете локалните екстремуми на следните функции:

а) $z = x^2 - xy + y^2 - 2x + y + 3$

б) $z = xy \ln \sqrt{x^2 + y^2}$

в) $u = x^2 + y^2 + z^2 + 2x + 4y - 6z + 2$

Задача 21. Намерете точките на условен екстремум за функциите:

а) $z = xy$ при условие $x + y = 1$

б) $u = x^2 + y^2 + z^2$ при условие $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} + \frac{z^2}{c^2} = 1$, $a > b > c > 0$.

Задача 22. Пресметнете:

а) Интеграла

$$\iint_A xy dx dy$$

в областта A , получена от пресичането на линиите $y = x$ и $y = x^2$.

б) Интеграла

$$\iint_A y dx dy$$

в областта A , получена от пресичането на линиите $y = x$, $y = 2x$, $y = x^2$, $y = 4x^2$.

в) Интеграла

$$\iint_A \sqrt{x^2 + y^2} dx dy$$

в областта $A: x^2 + y^2 \leq 9$.

г) Интеграла

$$\iint_A \sqrt{1 - \frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2}} dx dy$$

в областта $A: \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} \leq 1$, $a, b > 0$.

д) Интеграла

$$\iiint_A xyz dx dy dz,$$

където A е областта, определена от условията $x^2 + y^2 + z^2 \leq 1$, $x \geq 0$, $y \geq 0$, $z \geq 0$.

Задача 23. Решете следните диференциални уравнения и системи.

а) $y' - \frac{y}{x} = x$

б) $y' = y \operatorname{tg} x + \frac{1}{\cos x}$

в) $y'' + y = \cotg x$

г) $y'' - 2y' + y = \frac{e^x}{x}$

д) $y''' - y = x^3 - 1$

е) $\begin{cases} x' - x - y = e^t \\ y' + x - y = 0 \end{cases}, x(0) = 0, y(0) = 1$

ТЕОРИЯ НА ВЕРОЯТНОСТИТЕ И МАТЕМАТИЧЕСКА СТАТИСТИКА

Задача 24. Монета се хвърля пет пъти. Намерете вероятността да се падне:

- а) пет пъти герб
- б) два пъти герб
- в) поне един път герб

Задача 25. Урна съдържа 8 бели и 12 черни сфери. Изваждат се последователно две сфери. Намерете вероятността:

- а) и двете сфери да бъдат бели
- б) двете сфери да бъдат с различен цвят

Задача 26. Двама стрелци поразяват цел с вероятности съответно 0.7 и 0.8. Двамата независимо един от друг произвеждат по един изстрел. Намерете вероятността целта да бъде поразена поне с един изстрел.

Задача 27. Дадени са три урни, при което първата съдържа 5 бели и 3 черни сфери, втората съдържа 2 бели и 5 черни сфери, а третата съдържа 7 бели и 2 черни сфери. От случайно избрана урна по случаен начин е избрана една сфера.

- а) Да се намери вероятността избраната сфера да бъде бяла.
- б) Ако е известно, че избраната сфера се е оказала бяла, да се определи вероятността тя да е била избрана от втората урна.

Задача 28. Случайната величина X има нормално разпределение със средно $\mu = 5$ и дисперсия $\sigma^2 = 100$. Намерете вероятността стойностите на величината X да бъдат в интервала $(20, 50)$.

Задача 29. Случайните величини X и Y имат следната таблица на съвместно разпределение

$X \backslash Y$	20	40	60
10	0.15	0.05	0
20	0.1	0.2	0.1
30	0.05	0.1	0.25

Намерете:

- а) Математическите очаквания и дисперсиите на X и Y
- б) Коефициента на линейна корелация между X и Y

Задача 30. Проведена е серия от 100 подхвърляния на правилна монета. Намерете вероятността:

- а) Броят на показанията "герб" да бъде между 40 и 60
- б) Броят на попаденията "герб" да бъде поне 30.

Задача 31. В един поток от 70 обучаеми след семестриален изпит по ПМС е получено следното разпределение на оценките.

оценка	наблюдавана честота
2	7
3	19
4	23

5	16
6	5

а) Да се начертае честотна хистограма с 5 стълба с ширина единица и с центрове в съответните оценки.

б) Да се пресметнат средното, медианата и модата на наблюденията.

Задача 32. В една група обучаеми от 21 души са получени следните резултати от семестриалния изпит по "приложна математика и статистика" и семестриалния изпит по "икономика".

ПМС	2	3	4	5	3	6	3	4	5	5	6	4	5	4	5	3	2	4	5	5	4
ИК	3	2	5	4	2	6	4	5	3	3	5	5	4	6	6	5	4	5	5	4	6

а) Да се пресметнат средните и ковариационната матрица на двете величини.

б) Да се пресметне коефициентът на корелация и да се намерят двете уравнения на линейна регресия.

Задача 33. В две групи обучаеми са получени следните резултати от изпит по приложна математика.

първа група – 15 души	втора група – 17 души
2, 2, 3, 3, 3, 3, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 5, 5, 5, 6	2, 3, 3, 3, 3, 4, 4, 4, 4, 4, 4, 5, 5, 5, 5, 5, 6, 6

а) При ниво на значимост $\alpha = 0.05$ да се направи сравнение между дисперсиите по теста на Фишер. Да се пресметне оцененото ниво на значимост на проверяващата статистика.

б) При ниво на значимост $\alpha = 0.05$ да се направи сравнение между средните по теста на Стюдънт. Да се пресметне оцененото ниво на значимост на проверяващата статистика.